

جمهوری اسلامی ایران

دبیرخانه کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه
دفتر برنامه ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه

گزارش تحلیلی شش ماهه

(خرداد ۱۳۹۴ تا آذر ۱۳۹۴)

مصوبه :

انتقال آب رودخانه‌ها به پیکره آبی دریاچه

عنوان پروژه(ها) :

انجام مطالعات دشت زرینه‌رود

آذر ۱۳۹۴

باسمه تعالی

گزارش تحلیلی شش ماهه

(خرداد ۱۳۹۴ تا آذر ۱۳۹۴)

مصوبه :

انتقال آب رودخانه‌ها به پیکره آبی دریاچه

عنوان پروژه(ها) :

انجام مطالعات دشت زرینه‌رود

تهیه کننده:

دانشگاه ارومیه

پژوهشکده مطالعات دریاچه ارومیه

آذر ۱۳۹۴

گزارش تحلیلی شش ماهه مصوبه : انتقال آب رودخانه‌ها به پیکره آبی دریاچه		عنوان سند	۱
عنوان	شماره بند	عنوان فعالیت	
تهیه و ارائه گزارشات پایش و پیشرفت کار مورد نیاز متناسب با بازه‌های زمانی مورد نیاز (ماهانه، فصلی و سالانه) به کمیته راهبردی، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری، کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه، رئیس جمهور، نمایندگان مجلس و وزرا	۲۷-۲	بخش: پایش پیشرفت پروژه‌ها	بندهای شرح خدمات ۲
UU01RD9409006		کد سند	۳
دانشگاه ارومیه پژوهشکده مطالعات دریاچه ارومیه		تهیه‌کننده	۴
در این گزارش شرحی از مصوبه انتقال آب رودخانه‌ها به پیکره آبی دریاچه با عنوان پروژه انجام مطالعات دشت زرينه‌رود در سال ۱۳۹۴ ارائه گردیده است.		محتویات سند	۵
آذر ۱۳۹۴		تاریخ نشر	۶
اول		نوبت ویرایش	۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیش‌گفتار

قرارگیری دریاچه ارومیه در آستانه بحرانی زیست‌محیطی در مقیاس بین‌المللی در سال‌های منتهی به سال ۱۳۹۲ شمسی و مطالبات مردم شریف منطقه، هیأت محترم وزیران را بر آن داشت که در اولین جلسه خود در دولت یازدهم، طی مصوبه شماره ۴۹۵۰۳/۱۱۱۱۴۶ مورخ ۱۳۹۲/۰۵/۲۸، تشکیل کارگروه نجات دریاچه ارومیه را به تصویب رسانند که پس از بررسی‌های گروه‌های کارشناسی، ۱۹ طرح اولویت‌دار جهت نجات دریاچه ارومیه در جلسه ۱۳۹۲/۰۷/۱۶ کارگروه نجات دریاچه ارومیه تصویب گردید.

به منظور تمرکز و تسریع در روند اقدامات مرتبط با احیای دریاچه ارومیه، پیشنهاد تشکیل «کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه» در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۰۲ هیأت محترم وزیران مطرح و به موجب اختیارات اصل ۱۳۸ قانون اساسی، طبق مصوبه شماره ۴۹۵۰۳/۱۷۰۰۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۱۲، مقرر گردید که ریاست کارگروه بر عهده معاون اول محترم رئیس‌جمهور باشد و جناب آقای دکتر عیسی کلانتری به عنوان دبیر کارگروه و مدیر اجرایی احیای دریاچه ارومیه تعیین گردیدند. ۷ وزیر، ۲ معاون رئیس‌جمهور و ۳ استاندار حوضه آبریز نیز به عنوان اعضای این کارگروه معرفی شدند.

در گام بعدی، ستاد احیای دریاچه ارومیه ضمن ایجاد کمیته‌های تخصصی شش‌گانه، ۲۰ کارگروه تخصصی، انجام مطالعات تطبیقی و ایجاد شوراهای منطقه‌ای، ضمن برگزاری ۹۸ جلسه متنوع کارشناسی و مدیریتی و بهره‌گیری از نظرات بیش از ۷۵۰ نفر از متخصصان داخلی و بین‌المللی در بازه زمانی ۱۳۶ روزه (از ۱۳۹۲/۱۱/۰۲ تا ۱۳۹۳/۰۳/۱۷)، اقدام به تدوین و اجرای یک نقشه راه جامع در راستای احیای دریاچه ارومیه نمود که نقشه راه مذکور در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۸ به ریاست رئیس‌جمهور محترم جناب آقای دکتر روحانی، ارائه و مورد تصویب قرار گرفت و دستور شروع عملیات اجرایی راه‌کارهای مصوب توسط ایشان صادر گردید. کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه نیز طی مصوبه شماره ۴۹۵۰۳/۵۷۵۴۲ مورخ ۱۳۹۳/۰۵/۲۵ به طور رسمی مسئولیت مطالعه و طراحی طرح نجات دریاچه ارومیه را به دانشگاه صنعتی شریف سپرد.

در کنار دستاوردهای میدانی متعدد حاصل از طرح ملی نجات دریاچه ارومیه از جمله قرار گرفتن دریاچه در مسیر احیای پایدار و رفع مخاطرات بهداشتی و سلامتی، نقش محوری دانشگاه‌های ملی و استانی در کلیه امور مطالعه و پایش، شاخصه‌ای کم‌نظیر در پروژه بوده که توانسته است ضمن خلق تعاملی پویا و چندسویه با دستگاه‌های اجرایی، روح اقدامات علمی-پژوهشی را در کالبد همه پروژه‌های ذیل طرح، جاری نمایند.

لذا با هدف شفاف‌سازی اقدامات مطالعاتی و پژوهشی انجام شده و نیز به منظور فراهم شدن امکان استفاده مجامع علمی در رشته‌های مختلف دانشگاهی از آب (هیدرولوژی، آب زیرزمینی، هیدرولیک و هیدرودینامیک)، محیط‌زیست، اکولوژی و لیمنولوژی گرفته تا اقتصاد و جامعه‌شناسی از دانش بومی تولید شده در این طرح ملی، کلیه مطالعات انجام شده توسط دبیرخانه کارگروه در کتابخانه مرکزی دانشگاه صنعتی شریف در دسترس پژوهشگران محترم قرار گرفته است. یقیناً تدارک مطالعه و پژوهش در این منابع بومی ارزشمند که حاصل سال‌ها تلاش مجدانه محققان تراز اول داخلی و بین‌المللی بوده، سرآغازی خواهد بود برای تداوم نهضت علمی شکل گرفته و به زودی با بروز جهشی علمی در بستر استثنایی پدید آمده، شاهد شکوفا شدن برکات این گردش آزاد اطلاعات در اقصی نقاط کشور خواهیم بود.

کلیه تعابیر، نتایج و تفاسیری که در این اثر ذکر شده‌اند، محصول تلاش‌های نویسندگان (یا نویسندگان) آن بوده و لزوماً منعکس‌کننده دیدگاه‌های دبیرخانه کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه نیست. لذا مسئولیت صحت کلیه اطلاعات و نتایجی که توسط این اثر در دسترس عموم قرار می‌گیرد، به عهده نویسندگان (یا نویسندگان) آن می‌باشد.

۱- کلیات

هرچند راهکار اصلی ارائه شده برای احیاء دریاچه ارومیه استقرار سامانه مدیریت و بهره‌برداری یکپارچه منابع و مصارف در حوضه آبریز است، ولی در داخل سامانه‌های مصرف‌کننده نظیر شبکه آبیاری و زهکشی زرينه‌رود مجموعه مطالعاتی که در قالب مطالعات دشت زرينه‌رود پیش‌بینی شده است می‌تواند از طریق بهینه‌سازی توزیع و مصرف آب نیازهای فزاینده بخش مصرف کنترل و تا حد امکان تعدیل نماید.

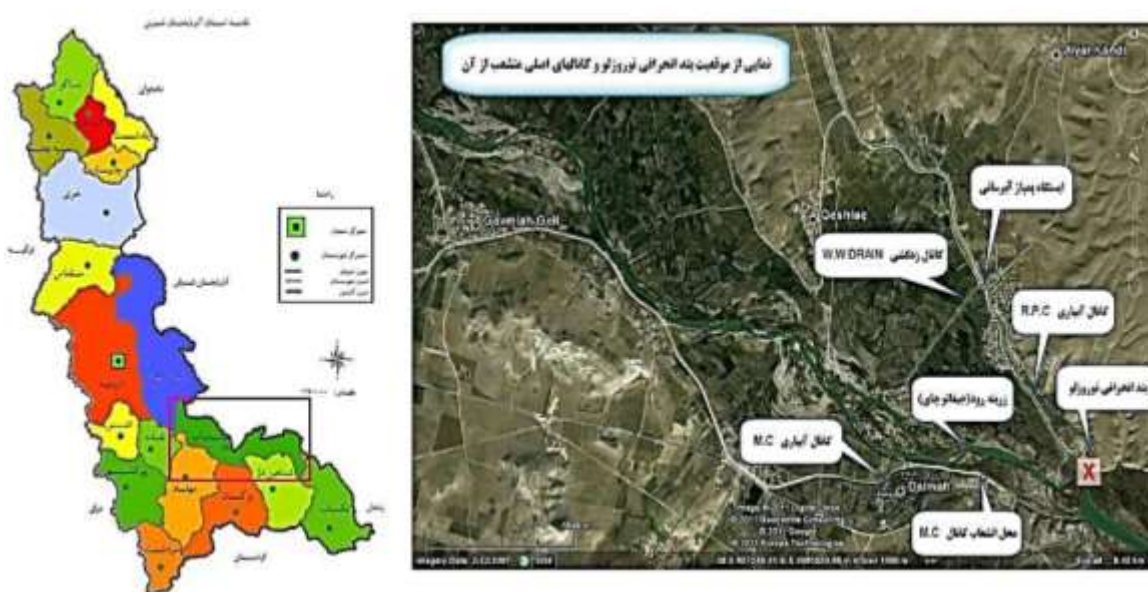
در مقابل، شبکه زرينه‌رود به دلیل تطویل فرآیند اجرایی آن و عدم همزمانی اجرای شبکه اصلی و فرعی در برخی واحدهای عمرانی در حال حاضر با مشکلات عدیده‌ای در خصوص توزیع آب مواجه می‌باشد. عدم مشارکت بهره‌برداران در طراحی و اجرای شبکه زرينه‌رود و عدم لحاظ شبکه انهار سنتی موجود در دشت زرينه‌رود در طرح شبکه مدرن مشکلات توزیع آب در شبکه مضاعف نموده است. از آنجایی که از علل بروز پدیده خشک شدگی دریاچه ارومیه توسعه کشت آبی در حوضه آبریز دریاچه و تغییر الگوی کشت از گیاهان کم مصرف به گیاهان پرمصرف مطرح شده، شبکه آبیاری زرينه‌رود به عنوان بزرگترین مصرف‌کننده آب کشاورزی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه نقش کلیدی در خصوص کاهش مصارف بخش کشاورزی ایفاء خواهد نمود.

۱-۱- سیمای طرح

شبکه آبیاری و زهکشی زرينه‌رود به عنوان یکی از شبکه‌های آبیاری مهم کشور مطرح بوده که مساحت ناخالص آن حدود ۶۵۰۰۰ هکتار و مساحت خالص آن حدود ۵۷۰۰۰ هکتار می‌باشد. اراضی تحت پوشش این شبکه از لحاظ بافت و نوع خاک عمدتاً جزء مرغوب‌ترین اراضی و به دلیل دسترسی به منابع آب مطمئن از رودخانه‌های زرينه‌رود و سیمینه‌رود، در صورت برنامه‌ریزی صحیح سهم نسبتاً زیادی در تولید محصولات کشاورزی در استان و کشور خواهد داشت. این شبکه، در قالب ۹ واحد عمرانی بزرگ که مساحت آن‌ها بین ۵۰۰۰ تا ۱۵۰۰۰ هکتار است در شمال غربی ایران بین ۵۰° و ۲۶° تا ۱۵° و ۳۷° عرض شمالی و ۵۰° و ۴۵° تا ۱۵° و ۴۶° طول شرقی، در استان آذربایجان غربی و شهرستان میاندوآب طراحی و برنامه‌ریزی شده است. در این طرح آب از خروجی‌های بند انحرافی نوروزلو در ساحل چپ به کانال اصلی (M.C) به طول ۱۳/۵ کیلومتر و در ساحل راست به کانال اصلی به نام کانال درجه یک بالا (U.R.B.P.C) به طول ۱۵/۱۰ کیلومتر تحویل می‌گردد. کانال اصلی سمت چپ با ظرفیت ۳۳/۵ مترمکعب بر ثانیه وظیفه تحویل آب به کانال‌هایی درجه یک منطقه مرکزی (محدوده واحدهای عمرانی ۶ و ۷) و درجه یک ساحل چپ (محدوده واحدهای عمرانی ۵، ۴، ۲، ۹، ۵-۹) و کانال اصلی سمت راست با ظرفیت ۴۰ مترمکعب بر ثانیه وظیفه و تحویل آب به کانال درجه یک سمت راست (محدوده واحدهای عمرانی ۳، ۴، ۱-۹، ۲-۹ و ۳-۹) را به عهده دارد.

شبکه اصلی زهکشی شامل زهکش‌های عمده‌ای که هم‌زمان با احداث شبکه اصلی آبیاری یا پس از آن ساخته شده‌اند می‌باشد. نقش اصلی این زه‌کش‌ها جمع‌آوری رواناب سطحی مزارع، جریان‌های حوضه‌های بالادست، زه آب منطقه، هرز آب کانال‌ها و تخلیه‌ی آن‌ها در یک مسیل طبیعی و یا مناطقی خارج از محدوده‌ی مزارع است. از جمله این زه‌کش‌ها، DRAIN CH به طول ۱۳/۵۱ کیلومتر و دبی ۱۳ مترمکعب بر ثانیه، L.S.M.D به طول ۱۷/۶۷ کیلومتر و دبی ۶۳ مترمکعب بر ثانیه، L.S.P.D به طول ۸/۵۸ کیلومتر و دبی ۳۵ مترمکعب بر ثانیه می‌باشند.

در شکل (۱) موقعیت شهرستان میاندوآب در استان آذربایجان غربی و نمایی از محل تأمین آب شبکه آبیاری و زه‌کشی زرينه رود و در جدول (۱)، خلاصه مشخصات کلی طرح توسعه بهره‌برداری بهینه از منابع آب و خاک آب شبکه آبیاری و زه‌کشی زرينه رود ارائه شده است.

شکل (۱): نمایی از موقعیت شهرستان میان‌دوآب در استان آذربایجان غربی و محل تأمین آب شبکه آبیاری و زه‌کشی زربینه رود

جدول (۱): خلاصه مشخصات کلی طرح توسعه بهره برداری بهینه از منابع آب و خاک آب شبکه آبیاری و زه‌کشی زربینه رود.

از نظر چگونگی بهره برداری و آبیاری از منابع آب و سازه‌ها		از نظر ساماندهی		از نظر منبع تأمین آب		مساحت خالص (هکتار)	نام ناحیه عمرانی	مساحت خالص (هکتار)	نام ناحیه عمرانی
از چاه	مستقیم از سد مخزنی	از سد انحرافی	توسعه اراضی	بهبود اراضی	سطحی				
		*		*	*	۱۳۳۱	واحد عمرانی ۶	۳۶۴۱	واحد عمرانی ۱
		*		*	*	۸۰۱۶	واحد عمرانی ۷	۶۲۲۹	واحد عمرانی ۲
		*		*	*	۱۴۲۸	واحد عمرانی ۸	۷۵۲۲	واحد عمرانی ۳
		*		*	*	۱۲۵۵۳	واحد عمرانی ۹	۹۲۸۳	واحد عمرانی ۴
		*		*	*	-	-	۷۸۰۹	واحد عمرانی ۵
۵۷۸۱۲						جمع دشت (هکتار)			
۶۵۰۰۰						جمع کل گستره طرح (هکتار)			

۱-۲- اهداف کلی و ضرورت انجام طرح

- ۱) دستیابی به مدیریت صحیح مصرف آب، طبق قانون مصرف بهینه آب و تحویل حجمی آب به کشاورزان.
- ۲) اشاعه فرهنگ تعاونی بین کشاورزان و تشکیل تشکلهای آب بران.
- ۳) فرهنگ سازی و ارزشمند کردن آب به عنوان یک کالای استراتژیک.
- ۴) انتقال مدیریت منابع آب از دولت به مردم.
- ۵) اجرای اهداف دولت که متکی به اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی است.
- ۶) استفاده بهینه از منابع آب و خاک.
- ۷) افزایش راندمان بهره برداری، راندمان تولید و در نتیجه درآمد بیشتر کشاورزان.

۳-۱- اهداف اصلی از مجموعه مطالعات دشت زرينه‌رود

- ✓ بهینه‌سازی فرآیند توزیع آب.
- ✓ تهیه، تکمیل و تدقیق بانک اطلاعاتی دشت زرينه‌رود.
- ✓ ساماندهی موتور پمپ‌های منفرد.
- ✓ مطالعه نظام‌های بهره‌برداری در دشت زرينه‌رود.

۴-۱- زیر پروژه‌های تحت پوشش انجام مطالعات دشت زرينه‌رود

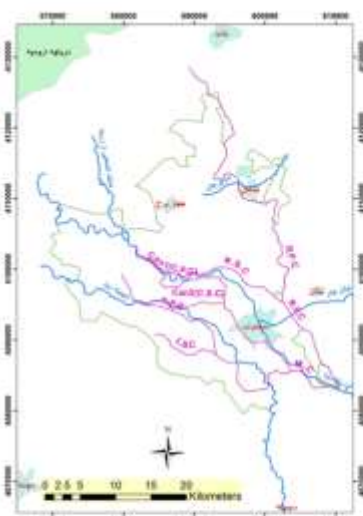
در جدول (۲)، مشخصات کلی و موقعیت پروژه و در جدول (۳)، مشخصات عوامل اجرایی انجام و در شکل (۲)، برگزیده‌ای از تصاویر مربوط به مطالعات دشت زرينه‌رود ارائه شده است.

جدول (۲): مشخصات کلی پروژه انجام مطالعات دشت زرينه‌رود

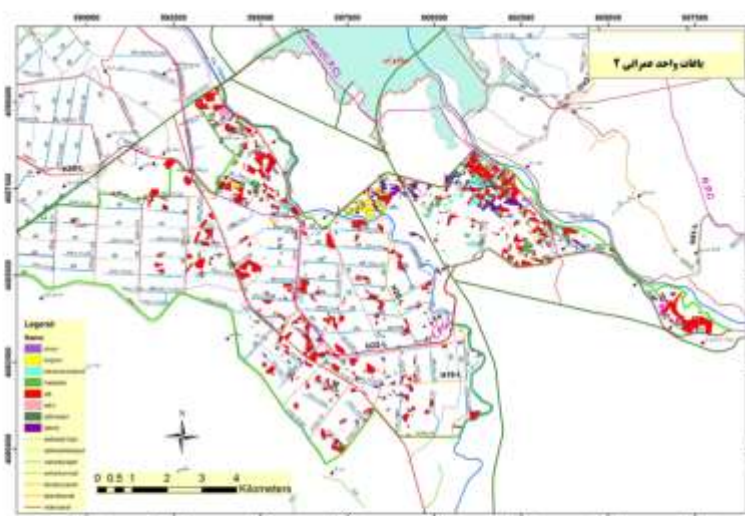
ردیف	شماره مصوبه	عنوان مصوبه	عنوان پروژه	مدت قرارداد	عنوان زیر پروژه (بیمان)	موقعیت جغرافیایی پروژه	
						حجم پروژه	X_utm Y_utm
۱	۱۵	انتقال آب رودخانه‌ها به پیکره آبی دریاچه	انجام مطالعات دشت زرينه‌رود	۴ ماه	مطالعات نظام‌های بهره‌برداری در شبکه آبیاری و زهکشی زرينه‌رود (پابلوت واحد عمرانی ۴)	مطالعاتی	الی ۴۰۸۳۲۹۹ ۶۱۰۵۲۷ ۴۰۹۹۰۶۰ ۶۰۲۸۸۰
۲				۴ ماه	مطالعات تأمین آب باغات در شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرينه‌رود	مطالعاتی	الی ۴۰۸۳۲۹۹ ۶۱۰۵۲۷ ۴۰۹۹۰۶۰ ۶۰۲۸۸۰
۳				۴ ماه	تکمیل و تدقیق اطلاعات امور مشترکین شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرينه‌رود	مطالعاتی	الی ۴۰۸۳۲۹۹ ۶۱۰۵۲۷ ۴۰۹۹۰۶۰ ۶۰۲۸۸۰
۴				۴ ماه	مطالعات طراحی ایستگاه‌های پمپاژ اراضی ساحل راست کانال RP دشت زرينه‌رود	مطالعاتی	الی ۴۰۸۳۲۹۹ ۶۱۰۵۲۷ ۴۰۹۹۰۶۰ ۶۰۲۸۸۰
۵				۱۰ ماه	نظارت بر فرآیند بهره‌برداری و نگهداری از شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرينه‌رود	نظارتی	الی ۴۰۸۳۲۹۹ ۶۱۰۵۲۷ ۴۰۹۹۰۶۰ ۶۰۲۸۸۰

جدول (۳): مشخصات عوامل اجرایی انجام مطالعات دشت زرينه‌رود

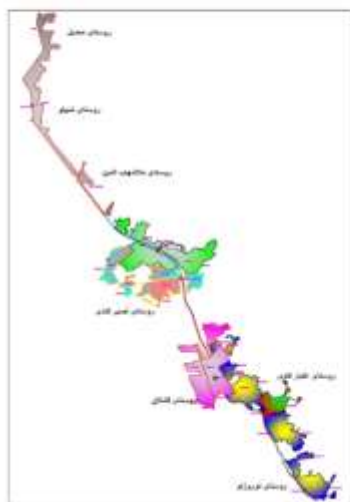
عنوان قرارداد (زیر پروژه)	شماره طبقه بندی طرح	مشخصات کارفرما			مشخصات مشاور	
		کارفرما	نماینده کارفرما	شماره تلفن نماینده	مشاور	نماینده مشاور
ساختمان شبکه اصلی آبیاری و زهکشی زرينه‌رود	۴۰۲۰۱۰۸۴	شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان غربی	سعید عیسی‌پور	۰۹۳۷۱۲۱۹۵۴۲	سامان آب سرزمین	حسین یحیایی
		شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان غربی	سعید عیسی‌پور	۰۹۳۷۱۲۱۹۵۴۲	آب بانان آذر دشت	اسماعیل قهرمان‌زاده
		شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان غربی	سعید عیسی‌پور	۰۹۳۷۱۲۱۹۵۴۲	آب بانان آذر دشت	اسماعیل قهرمان‌زاده
		شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان غربی	سعید عیسی‌پور	۰۹۳۷۱۲۱۹۵۴۲	کیهان آبراه آسیا	کمال خالق‌زاده

(ب)

(الف)

(د)

(ج)

شکل (۲): برگزیده ای از تصاویر مربوط مطالعات دشت زربنه رود

- الف) نمونه نقشه محدوده زیر پروژه تامین آب باغات در واحد عمرانی ۲
 ب) محدوده زیر پروژه تکمیل و تدقیق اطلاعات امور مشترکین شبکه آبیاری و زهکشی دشت زربنه رود
 ج) محدوده زیر پروژه مطالعات نظام‌های بهره‌برداری در شبکه آبیاری و زهکشی زربنه رود (پابلوت واحد عمرانی ۴)
 د) محدوده زیر پروژه مطالعات طراحی ایستگاه‌های پمپاژ اراضی ساحل راست کانال RP دشت زربنه رود و تجمیع ایستگاه‌های پمپاژ

۱-۵- شرح خدمات

رئوس اصلی شرح خدمات مطالعات دشت زرینه‌رود به شرح زیر می باشد:

- ✓ ارائه راهکارهای عملیاتی نمودن نظام جامع حقایقه‌بری
- ✓ بهینه‌سازی توزیع آب در شبکه کانال‌های اصلی و فرعی شبکه زرینه‌رود
- ✓ شناسایی میزان اراضی باغی (درختان مثمر و غیرمثمر) در هریک از واحدهای عمرانی دشت زرینه رود
- ✓ شناسایی تعداد و نوع چاه‌های موجود در محدوده باغات و بررسی راه دسترسی به آنها
- ✓ شناسایی امکان انتقال آب چاهها از طریق خطوط لوله و ثقلی به باغات مجاور از نظر معارض اشخاص و معارض طبیعی
- ✓ شناسایی ظرفیت آبدهی هریک از چاههای موجود از نظر تامین آب مورد نیاز، در تناسب مساحت اراضی باغی تحت پوشش و شناسایی ظرفیت آب مازاد هریک از چاهها
- ✓ شناسایی باغاتی در داخل شبکه آبیاری که به روش آبیاری تحت فشار تامین آب میشوند
- ✓ شناسایی اراضی باغاتی حاشیه رودخانه‌های زرینه رود و سیمینه رود که امکان تامین آب مورد نیاز آنها از رودخانه مذکور بصورت پمپاژ و ثقلی امکان پذیر باشد.
- ✓ شناسایی باغاتی که فاقد چاه می باشند و از نظر کمی و کیفی امکان تامین آب از منابع آب زیر زمینی وجود ندارد .
- ✓ ارائه برنامه زمانبندی توزیع آب در شبکه با لحاظ نیاز آبی محصولات غالب در محدوده شبکه
- ✓ تهیه نقشه‌های کاربری اراضی کشاورزی (تعیین سطح زیر کشت و نوع محصول)
- ✓ شناسایی مشترکین اراضی
- ✓ تعیین نیاز آبی اراضی کشاورزی
- ✓ مشخص کردن محدوده اراضی شبکه (توسعه- بهبود)
- ✓ تعیین نوع و مشخصات منبع تامین آب اراضی کشاورزی به تفکیک
- ✓ تعیین دقیق حقایقه اراضی کشاورزی به تفکیک
- ✓ تهیه بانک اطلاعاتی جامع از اراضی دشت زرینه‌رود در سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)
- ✓ مستندسازی بهره‌برداری و نگهداری از شبکه
- ✓ نظارت بر عملکرد شرکت‌های بهره‌برداری و نگهداری از شبکه زرینه‌رود به منظور اجرای الگوی مناسب توزیع آب در شبکه

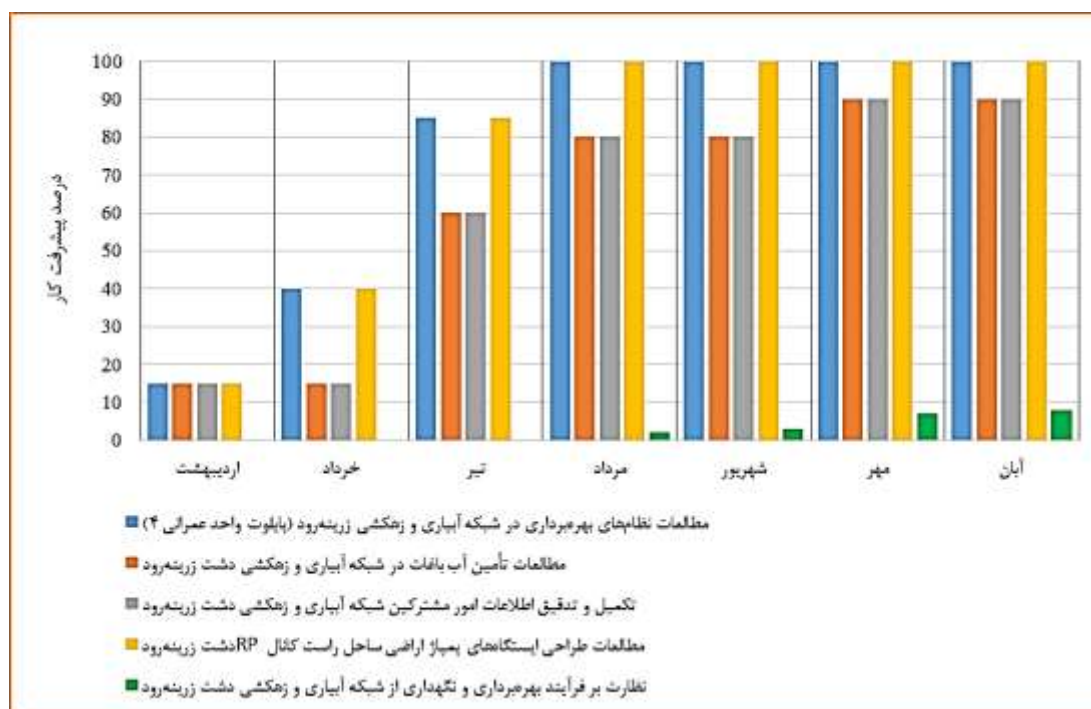
۲- تحلیل گزارش پیشرفت پروژه‌های اجرایی

۱-۲- تحلیل پیشرفت فیزیکی و پیشرفت مالی و انطباق آن با برنامه زمانبندی شده

در جدول (۴) و شکل (۳)، روند و نمودار نتایج پیشرفت کار تا پایان آبان ماه ۱۳۹۴ بر اساس شرح خدمات انجام آن ارائه شده است.

جدول (۴): روند نتایج پیشرفت کار مطالعات دشت زرينه رود

زیر پروژه (نام پیمان)	موضوع قرارداد	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان
انجام مطالعات دشت زرينه رود	مطالعات نظام‌های بهره‌برداری در شبکه آبیاری و زهکشی زرينه‌رود (پایلوت واحد عمرانی ۴)	انجام مطالعات صحرایی (٪۱۵)	مطالعات دفتری (٪۴۰)	مطالعات دفتری (٪۸۵)	مطالعات دفتری (٪۱۰۰)	ارزیابی و بررسی نتیجه مطالعات و ارائه گزارش نهایی		
	مطالعات تأمین آب باغات در شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرينه‌رود	انجام مطالعات صحرایی (٪۱۵)	انجام مطالعات صحرایی (٪۱۵)	انجام مطالعات صحرایی (٪۶۰)	مطالعات دفتری (٪۸۰)	انجام مطالعات تکمیلی صحرایی		
	تکمیل و تدقیق اطلاعات امور مشترکین شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرينه‌رود	انجام مطالعات صحرایی (٪۱۵)	انجام مطالعات صحرایی (٪۱۵)	انجام مطالعات صحرایی (٪۶۰)	مطالعات دفتری (٪۸۰)	انجام مطالعات تکمیلی صحرایی و دفتری		
	مطالعات طراحی ایستگاه‌های پمپاژ اراضی ساحل راست کانال RP دشت زرينه‌رود	انجام مطالعات صحرایی (٪۱۵)	مطالعات دفتری (٪۴۰)	مطالعات دفتری (٪۸۵)	مطالعات دفتری (٪۱۰۰)	انجام مطالعات تکمیلی دفتری		
	نظارت بر فرآیند بهره‌برداری و نگهداری از شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرينه‌رود	-	-	-	نظارت بر بهره‌برداری شبکه			

شکل (۳): نمودار روند نتایج پیشرفت کار و پیش بینی مطالعات دشت زرينه رود (با توجه به شرایط موجود و تصمیمات جلسات)

توجه: با توجه به مفاد و مستندات عقد قرارداد فی مابین مجری طرح و مشاوران و رسیدن به هدف ساماندهی فرآیند بهره‌برداری در شبکه زرينه‌رود به عنوان بزرگترین مصرف کننده آب در حوضه آبریز دریاچه ارومیه، بدیهی است در صورت مدیریت مصرف آب در سیستم‌های مصرف‌کننده امکان مدیریت حقایقه زیست محیطی دریاچه ارومیه نیز فراهم است. لذا در خصوص اتمام قرارداد انجام کار مطابق شرح خدمات، از آنجایی که ماهیت پروژه در شرایط بهره‌برداری بوده و طبیعتاً مشکلات و موانعی در جهت پیشرفت کار مشاهده می‌شود، در این گزارش با در نظر گرفتن شرایط و مسایل موجود به بررسی و تحلیل عوامل و اثربخشی طرح‌ها پرداخته شده است، بدین منظور تشریح موارد زیر حایز اهمیت است.

- باتوجه به اینکه پروژه‌های پیش‌بینی شده مطالعاتی می‌باشد، به منظور تکمیل مطالعات نیاز به انجام مطالعات دفتری و صحرایی در فازهای مختلف می‌باشد. لذا یکی از محدودیت‌های پروژه‌های مطالعاتی نیاز به زمان بیشتر می‌باشد. لذا ممکن است برخی از مطالعات در برنامه زمانبندی پیش‌بینی شده به اتمام نرسد و تمدید قرارداد در قالب ۲۵٪ به منظور تکمیل مطالعات مورد لزوم باشد.

۲-۲- تحلیل پیشرفت مالی، فیزیکی و انطباق آن با برنامه زمانبندی شده

با توجه به نتایج گزارشات ماه‌های قبل وضعیت ریالی در زیر پروژه‌های مطالعات دشت زرينه رود به صورت مقایسه‌ای به شرح زیر ارائه شده است.

✓ مطالعات نظام‌های بهره‌برداری در شبکه آبیاری و زهکشی زرينه‌رود (پایلوت واحد عمرانی ۴)

وضعیت پیشرفت ماهانه:

مقدار پیش‌بینی و واقعی ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۲۰۰ و ۲۵۱/۷ میلیون ریال.

مقدار پیش‌بینی و واقعی عملکرد ریالی پیمان، برای هر دو حالت ۲۵ درصد.

وضعیت پیشرفت تجمعی:

مقدار پیش‌بینی و واقعی ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۶۰۰ و ۷۶۱/۲ میلیون ریال.

مقدار پیش‌بینی و واقعی عملکرد ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۵۰ و ۸۰ درصد.

پیشرفت فیزیکی:

مقدار پیش‌بینی و واقعی پیشرفت فیزیکی پیمان، به ترتیب برابر ۵۰ و ۸۵ درصد. (با توجه به آخرین مستندات گزارش ارسالی تغییرات نسبت به ماه‌های قبل ثابت است).

توضیح: نتایج حاصل از انجام مطالعات حاضر به نحوه ایجاد ساختار نظام بهره‌برداری در محدوده شبکه زرينه‌رود منجر می‌شود.

باتوجه به پیشرفت فیزیکی مطالعات به میزان ۸۵ درصد، گزارش نهایی مشاور ارائه شده و در مرحله ارزیابی نتایج مطالعات می‌باشد.

✓ **مطالعات تأمین آب باغات در شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرینه‌رود**

وضعیت پیشرفت ماهانه:

مقدار پیش‌بینی و واقعی ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۱۵۰ و ۱۳۲/۴ میلیون ریال.

مقدار پیش‌بینی و واقعی عملکرد ریالی پیمان، برای هر دو حالت ۲۵ درصد.

وضعیت پیشرفت تجمعی:

مقدار پیش‌بینی و واقعی ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۱۵۰ و ۳۵۴/۱ میلیون ریال.

مقدار پیش‌بینی و واقعی عملکرد ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۴۰ و ۴۰ درصد.

پیشرفت فیزیکی:

مقدار پیش‌بینی و واقعی پیشرفت فیزیکی پیمان، به ترتیب برابر ۵۰ و ۶۰ درصد. (با توجه به آخرین مستندات گزارش ارسالی

تغییرات نسبت به ماه‌های قبل ثابت است).

توضیح: در این مطالعات محدوده و میزان پراکندگی باغات متمرکز و غیرمتمرکز شبکه زرینه‌رود در واحدهای عمرانی، شناسایی

می‌گردد.

✓ **تکمیل و تدقیق اطلاعات امور مشترکین شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرینه‌رود**

وضعیت پیشرفت ماهانه:

مقدار پیش‌بینی و واقعی ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۱۷۰ و ۱۳۲ میلیون ریال.

مقدار پیش‌بینی و واقعی عملکرد ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۲۰ و ۲۵ درصد.

وضعیت پیشرفت تجمعی:

مقدار پیش‌بینی و واقعی ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۱۷۰ و ۳۵۳/۷ میلیون ریال.

مقدار پیش‌بینی و واقعی عملکرد ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۴۰ و ۴۰ درصد.

پیشرفت فیزیکی:

مقدار پیش‌بینی و واقعی پیشرفت فیزیکی پیمان، به ترتیب برابر ۵۰ و ۶۰ درصد. (با توجه به آخرین مستندات گزارش ارسالی

تغییرات نسبت به ماه‌های قبل ثابت است).

توضیح: تاکنون اطلاعات مشترکین شبکه در واحد عمرانی یک و چهار تدقیق شده و پروژه در واحدهای عمرانی ۲ و ۵ در

حال پیگیری می‌باشد. ضمناً تعداد ۸۴۰۷ قطعه زراعی و باغی در واحد عمرانی شماره برداشت شده که در این قالب ۴۰۸

هکتار اراضی فاقد شناسنامه بهره‌برداری شناسایی شده است.

✓ **مطالعات طراحی ایستگاه‌های پمپاژ اراضی ساحل راست کانال RP دشت زرينه‌رود**

وضعیت پیشرفت ماهانه:

مقدار پیش‌بینی و واقعی ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۲۰۰ و ۳۱۲/۹ میلیون ریال.
مقدار پیش‌بینی و واقعی عملکرد ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۲۵ و ۳۵ درصد.

وضعیت پیشرفت تجمعی:

مقدار پیش‌بینی و واقعی ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۱۸۰ و ۵۹۸/۲ میلیون ریال.
مقدار پیش‌بینی و واقعی عملکرد ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۵۰ و ۶۳ درصد.

پیشرفت فیزیکی:

مقدار پیش‌بینی و واقعی پیشرفت فیزیکی پیمان، به ترتیب برابر ۵۰ و ۶۰ درصد. (با توجه به آخرین مستندات گزارش ارسالی تغییرات نسبت به ماه‌های قبل ثابت است).

توضیح: براساس مطالعات انجام یافته، جانمایی ایستگاه‌های پمپاژ متمرکز بر روی کانال RP انجام شده و هماهنگی لازم با سازمان جهاد کشاورزی استان برای طراحی شبکه آبیاری تحت فشار برای اراضی مورد نظر صورت گرفته است. نتایج اولیه مطالعات نشان می‌دهد در صورت ساماندهی موتور پمپ‌های منفرد و اجرای شبکه آبیاری تحت فشار و کنترل برداشت‌ها، میزان حجم آب مصرفی از ۳۰ میلیون متر مکعب به حدود ۱۲ میلیون متر مکعب در سال کاهش خواهد یافت.

✓ **نظارت بر فرآیند بهره‌برداری و نگهداری از شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرينه‌رود**

وضعیت پیشرفت ماهانه:

مقدار پیش‌بینی و واقعی ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۱۰ و ۷۰ میلیون ریال.
مقدار پیش‌بینی و واقعی عملکرد ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۱۰ و ۰ درصد.

وضعیت پیشرفت تجمعی:

مقدار پیش‌بینی و واقعی ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۱۰ و ۷۰ میلیون ریال.
مقدار پیش‌بینی و واقعی عملکرد ریالی پیمان، به ترتیب برابر ۱۰ و ۱/۷ درصد.

پیشرفت فیزیکی:

مقدار پیش‌بینی و واقعی پیشرفت فیزیکی پیمان، به ترتیب برابر ۱۰ و ۱۰ درصد. (با توجه به آخرین مستندات گزارش ارسالی تغییرات نسبت به ماه‌های قبل ثابت است).

توضیح: بکارگیری مشاور ناظر بر بهره‌برداری از شبکه زرينه رود در سال آبی جاری، منجر به ارتقاء عملکرد بهره‌برداری شبکه علی‌الخصوص توزیع مناسب آب و کاهش مصرف بخش کشاورزی در شبکه زرينه‌رود در آخرین دور آبیاری می‌گردد.

با توجه به نتایج و ارقام ارائه شده در جداول فوق مهمترین علل در ثابت ماندن عملکرد پیشرفت فیزیکی و پیشنهاد کاربردی در جهت ادامه روند کار مطابق شرح خدمات به شرح زیر می باشد.

با توجه به لزوم انجام مطالعات صحرایی به منظور اثربخشی مطالعات، محدودیت‌های مربوط به مطالعات میدانی موجب بروز برخی تأخیرات در روند انجام مطالعات می‌شود. با توجه به این موضوع و با شناسایی ریسک‌های مربوطه برنامه‌ریزی‌های مربوط به پروژه‌ها طوری انجام شده است که مطالعات میدانی و صحرایی یک مرحله از مطالعات دفتری جلوتر باشد تا محدودیت‌های مربوط به این موضوع کاهش یابد.

✓ **مطالعات نظام‌های بهره‌برداری در شبکه آبیاری و زهکشی زرینه‌رود (پایلوت واحد عمرانی ۴)**

مهمترین علل تاخیر و ثابت ماندن عملکرد فیزیکی:
 نبود همکاری زارعین به دلیل عدم اعتماد بهره برداران به تامین آب توسط شبکه، زمان بر بودن تکمیل فرم های آماری به دلیل طراحی شبکه بدون در نظر گرفتن قطعه بندی.
پیشنهاد کاربردی در جهت ادامه روند کاری:
 تمدید قرارداد جهت ارزیابی کار و افزایش نیروهای آموزش دیده در سازمان بهره بردار(از نظر فنی، ترویجی) در جهت داشتن اثربخشی صحیح و تخصیص اعتبارات مورد نیاز برای تکمیل کار.

 ✓ **مطالعات تأمین آب باغات در شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرینه‌رود**

مهمترین علل تاخیر و ثابت ماندن عملکرد فیزیکی:
 تقسیمات اراضی بین وراث که موجب مشکلاتی در تشخیص میزان و محدوده ملک تقسیم شده است و زمان بر بودن دریافت آمار و اطلاعات از ارگان های زیربط.
پیشنهاد کاربردی در جهت ادامه روند کاری:
 افزایش مدت زمان پروژه بدلیل زمان بر و حجیم بودن فعالیت های صحرایی و دفتری و تخصیص اعتبارات مورد نیاز برای تکمیل کار.

 ✓ **تکمیل و تدقیق اطلاعات امور مشترکین شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرینه‌رود**

مهمترین علل تاخیر و ثابت ماندن عملکرد فیزیکی:
 حجیم بودن عملیات صحرایی، عدم شناسایی مالکین در محدوده حومه شهر که بدلیل خرید و فروش مکرر اراضی مالکین تغییر می یابد.
پیشنهاد کاربردی در جهت ادامه روند کاری:
 رفع معارض اجتماعی و عدم همکاری دهیاری ها که هر یک از جانشین ها هزینه بر می باشند، افزایش مدت زمان پروژه بدلیل زمان بر و حجیم بودن فعالیت های صحرایی و دفتری و تخصیص اعتبارات مورد نیاز برای تکمیل کار.

 ✓ **مطالعات طراحی ایستگاه‌های پمپاژ اراضی ساحل راست کانال RP دشت زرینه‌رود**

مهمترین علل تاخیر و ثابت ماندن عملکرد فیزیکی:
 ناکافی بودن زمان انجام مطالعات و عدم رویه مشترک بین ارگان ها. نبود مجوز برای حقایبه ، شائبه توسعه.
پیشنهاد کاربردی در جهت ادامه روند کاری:
 طرح ایجاد ایستگاه پمپاژ مجتمع و جمع آوری پمپ های غیرمجاز. اقدام قانونی برای برداشت غیر مجاز و توسعه اراضی ملی به آبی ، کنترل الگوی کشت پر مصرف چغندر و پیاز. تمهیدات قانونی برای کنترل و تحویل حجمی آب و اخذ بها برای حق آبه مجاز. تدقیق اطلاعات اراضی مجوز دار و تمهیدات لازم برای تامین آب این اراضی. اجرای پکیج (آبیاری نوین ، کنترل هوشمند ، تشکل آبران و برنامه ریزی برای کم آبیاری و کنترل الگوی کشت باغات بدون یونجه و حذف کاشت محصولات پرمصرف ...)

 ✓ **نظارت بر فرآیند بهره‌برداری و نگهداری از شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرینه‌رود**

در دست مراحل اولیه انجام کار

۳- تحلیل فنی و اثربخشی طرح توسط گروه پایش

۳-۱- سوالات و چالش‌های محوری طرح

- ✓ موازی‌کاری در تعیین نقشه کاداستر اراضی.
- ✓ تجمیع موتور پمپ‌های منفرد کار گذاشته شده در مسیر کانال RP.
- ✓ چاره‌اندیشی در خصوص مسئله حق آبه و الگوی کشت اراضی در مسیر کانال RP.

۳-۲- بررسی و تحلیل چالش‌های محوری طرح

در جهت نیل رسیدن به اهداف و حل سوالات و چالش‌های محوری طرح به شرح زیر جلسات و بازدیدهای مکرر با حضور نمایندگان دفتر استانی ستاد احیای دریاچه ارومیه، پژوهشکده دریاچه ارومیه و مجریان طرح (شرکت آب منطقه ای و سازمان جهاد کشاورزی استان آذربایجان غربی) برگزار گردید.

جدول مربوط به برخی جلسات پروژه مطالعات دشت زربینه رود

ردیف	موضوع	تاریخ جلسه	محل تشکیل جلسه
۱	بررسی مطالعات دشت زربینه رود با تاکید بر انتقال آب اراضی ساحل راست کانال RP	۹۴/۰۵/۳۱	پژوهشکده دریاچه ارومیه
۲	بازدید نمایندگان گروه پایش منابع آب از ساحل راست کانال RP	۹۴/۰۶/۱۴	شهرستان میاندوآب
۳	ایجاد ایستگاه پمپاژ متمرکز جهت انتقال آب اراضی ساحل راست کانال RP شبکه زربینه رود و جمع‌آوری موتور تلمبه‌های غیر مجاز	۹۴/۰۸/۲۴	دفتر استانی ستاد احیای دریاچه ارومیه
۴	بررسی مطالعات اکیپ‌های گشت و بازرسی و تامین آب باغات و تدقیق امور مشترکین شبکه آبیاری زربینه رود	۹۴/۰۸/۲۶	پژوهشکده دریاچه ارومیه
۵	بررسی طرح کاداستر اراضی در پایاب بند نوروزلو	۹۴/۰۸/۲۷	پژوهشکده دریاچه ارومیه
۶	بررسی مطالعات دشت زربینه رود	۹۴/۰۹/۰۸	پژوهشکده دریاچه ارومیه
۷	بازدید ساحل راست کانال RP و جلسه مشترک با نمایندگان استان آذربایجان شرقی در شهرستان ملکان	۹۴/۰۹/۱۴	شهرستان ملکان

گزارش تصویری بررسی کارگروه منابع آب با حضور نمایندگان شرکت آب منطقه ای و شرکتهای مشاور

گزارش تصویری بررسی طرح کاداستر اراضی در پایاب بند نوروزلو با حضور نمایندگان سازمان جهاد کشاورزی و شرکتهای مشاور

گزارش تصویری بررسی مطالعات دشت زرينه رود با حضور نمايندگان سازمان جهاد کشاورزی و شرکتهای مشاور

گزارش تصویری جلسه مشترک با نمایندگان شرکت آب منطقه ای استان آذربایجان شرقی در شهرستان ملکان در مورد کانال RP

✓ بخشی از طرح حاضر در قالب طرح تعیین نقشه کادستر اراضی به مجری سازمان جهاد کشاورزی واگذار شده است، درحالیکه یک طرح کامل با عنوان تهیه کادستر اراضی حوضه آبریز دریاچه ارومیه در دست اجرا می‌باشد و این یعنی ادامه موازی کاری‌ها.

راه کار: طبق جلسات پی در پی، مقرر گردید دفتر استانی ستاد احیای دریاچه ارومیه، در اقدامی مشترک نتایج و گزارش نهایی مربوط به این بخش را که در قالب پروژه های کادستر(مجری: سازمان جهاد کشاورزی)، (تکمیل و تدقیق اطلاعات امور مشترکین شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرینه‌رود(مجری: شرکت آب منطقه ای آذربایجان غربی) و کاهش ۴۰ درصدی مصرف آب در بخش کشاورزی حوضه زرینه رود و سیمینه رود (مجری: دانشگاه شریف) از مجریان دریافت و جهت سرعت بخشیدن به کار، در اختیار استفاده کنندگان قرار دهد. بدین سان، با این تصمیم مصمم خواهیم بود برخی کاستی ها در خصوص پیشرفت مطالعات تأمین آب باغات در شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرینه‌رود، تکمیل و تدقیق اطلاعات امور مشترکین شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرینه‌رود و مطالعات نظام‌های بهره‌برداری در شبکه آبیاری و زهکشی زرینه‌رود (پایلوت واحد عمرانی ۴) تحقق یابد.

✓ چالش اصلی طرح در خصوص تجمیع موتور پمپ های منفرد کار گذاشته شده در مسیر کانال RP مطرح است که راهکار اساسی در این خصوص مشخص نیست. خصوصاً با توجه به اینکه در حال حاضر کشاورزانی که به صورت غیرقانونی اقدام به برداشت‌های نقطه‌ای در طول مسیر کانال خصوصاً در محل روستای نوروزلو را دارند، بدون پرداخت حقا به اقدام به اینکار کرده‌اند که در صورت احداث ایستگاه پمپاژ منفرد و اقدام به دریافت هزینه از ایشان به احتمال زیاد برداشت‌های غیرمجاز ادامه خواهد داشت. همچنین، در احداث ایستگاه پمپاژ منفرد جهت آبرسانی به باغاتی که به صورت غیرقانونی آبیاری می‌شوند بایستی در خصوص عدم تخصیص آب به اراضی جدید تأکید گردد.

راه کار: طبق جلسات مکرر و بحث های صورت گرفته در این خصوص موارد زیر به عنوان راه کارهایی مطرح گردید:

- مقرر گردید در صورت مصوب شدن طرح ایجاد ایستگاه پمپاژ و جمع آوری پمپ های غیرمجاز، اراضی در استان آذربایجان غربی و شرقی به صورت یکپارچه و با یک رویکرد مدنظر قرار گرفته و در هر دو استان به رویه و رویکرد اعمال گردد.
- مقرر گردید شرکت آب منطقه ای اعمال فشار بیشتر با استفاده از اکیپ های گشت و بازرسی، حتی المقدور نسبت به جمع آوری موتور پمپ های مستقر اقدام نموده و راه کارها و نیازهای خود را برای مقابله با تخلفات از قبیل چگونگی حمایت های قضایی و ... را به ستاد احیای دریاچه ارومیه منعکس نماید.
- مقرر گردید سازمان جهاد کشاورزی، صرفاً در صورت اعطای حق آبه به کشاورزان توسط شرکت آب منطقه ای نسبت به اجرای پروژه های آبیاری تحت فشار و اصلاح الگوی کشت اقدام نماید.

۳-۳- تحلیل فنی:

۳-۳-۱- به دو سوال اصلی باید پاسخ داده شود:

سوال اول) آیا طرح یا مصوبه به درستی تعریف شده است و در راستای احیای دریاچه ارومیه می تواند موثر باشد؟

در شرایط یکسان مواردی از قبیل شرایط اجرائی و بهره برداری و امکانات محلی مورد بررسی شود.

سوال دوم) آیا فعالیت های صورت گرفته به درستی انجام می‌گیرد؟

با توجه به وزن بیشتر عملیات میدانی و مشارکت بیشتر کشاورزان پروژه های "تکمیل و تدقیق اطلاعات امور مشترکین شبکه آبیاری و زهکشی دشت زرینه‌رود" و "مطالعات نظام‌های بهره‌برداری در شبکه آبیاری و زهکشی زرینه‌رود (پایلوت واحد عمرانی ۴)" در این بخش یا این وجود پیشرفت های خوبی مشاهده می شود.

۳-۳-۲- تحلیل طرح‌ها از نظر زیست محیطی:

هدف از مطالعات مذکور ساماندهی فرآیند بهره‌برداری در شبکه زربنه‌رود به عنوان بزرگترین مصرف‌کننده آب در حوضه آبریز دریاچه ارومیه می‌باشد. بدیهی است در صورت مدیریت مصرف آب در سیستم‌های مصرف‌کننده امکان مدیریت حقایق زیست محیطی دریاچه ارومیه نیز فراهم گردد.

۳-۳-۳- تحلیل طرح‌ها از نظر اجتماعی:

با توجه به اهداف کلی طرح (بند: ۱-۲)، بدیهی است این مطالعات از نظر اجتماعی بسیار حائز اهمیت بوده و نیاز به تشکیل تشکل آب بران در منطقه مشهود است.

۳-۴- اولویت بندی طرح:

باید شاخص‌هایی تعریف نمود و براساس آن طرح‌ها را با یکدیگر مقایسه نمود مانند حجم آب وارد شده به دریاچه، هزینه واحد حجم آب وارد شده به دریاچه، اثر بخشی آب وارد شده به دریاچه از لحاظ زمان و مکان ورود، پیامد های منفی اجتماعی یا زیست محیطی احتمالی آب وارد شده به دریاچه بدین وسیله می توان تمام طرح‌ها را نیز با هم مقایسه نمود.

۳-۵- نتیجه گیری و تحلیل اثر بخشی مستقیم بر احیای دریاچه (میزان تولید آب موثر در روند احیای دریاچه و

یا ممانعت از پیامدهای زیست محیطی و یا ایجاد اشتغال های جایگزین با ملاحظات زیست محیطی):

این پروژه با توجه به اینکه جهت ساماندهی پمپاژهای غیر مجاز از کانال های اصلی و همچنین جهت برآورد دقیق اراضی کشاورزی می- باشد تاثیر مستقیم در احیا نداشته و بطور غیر مستقیم با ساماندهی مستقیم توزیع آب در شبکه مدیریت مناسب آب را در دشت و شبکه به همراه خواهد داشت که می‌تواند در صرفه جویی آب نقش مناسبی داشته باشد.

۳-۶- موانع و مشکلات اثر بخشی مستقیم بر دریاچه (در امر تولید آب موثر در روند احیای دریاچه و یا ممانعت از

پیامدهای زیست محیطی و یا ایجاد اشتغال های جایگزین با ملاحظات زیست محیطی):

به توضیحات بند (۳-۵) مراجعه شود.

۴- برنامه سال آتی مصوبه:

بخشی از طرح خصوصاً بند ۵ از زیر پروژه‌ها به احتمال زیاد در سال آینده تکمیل خواهد شد، لذا حمایت‌های مالی و اجرایی از طرح در سال آینده ضروری می‌باشد.

۴-۱- پیشنهادات مدیریتی و فنی در ارتباط با مصوبه مورد بررسی:

- افزایش مدت زمان انجام مطالعات
- تخصیص اعتبارات مورد نیاز برای تکمیل مطالعات

۴-۲- عناوین پیشنهادی طرح های جدید در راستای مصوبه مورد بررسی:

- اجرائی نمودن نتایج مطالعات در سال ۹۴.
- مطالعه مشابه در دشت های ارومیه، مهاباد، نقده، سلماس انجام پذیرد.
- تاکید بیشتر بر نظام های بهره برداری در سایر واحدها و سایر دشت های حوضه دریاچه ارومیه.
- برنامه ریزی اجرائی و اقدام عملیاتی در حمایت، تشکیل و راه اندازی تشکل های آبران محلی.
- لایروبی کالکتورها و زهکش های اصلی و هدایت زه آنها به طرف دریاچه.

ضمائم اطلاعات RP:

آمار و اطلاعات و سطوح اراضی باغی و زراعی برداشت کنندگان غیر مجاز آب از کانال ساحل راست شبکه آبیاری و زهکش زرینه رود با استفاده از نقشه‌های کاداستر اراضی در سال ۹۲ - تهیه شده توسط شرکت کیهان آبراه

ردیف	جانمایی	نام روستا	کل مساحت اراضی روستا	مساحت اراضی تحت پوشش باغات و تاکستان	مساحت اراضی تحت پوشش	مجموع اراضی باغی و زراعی روستا
۱	روستا های محدوده استان آذربایجان غربی	نوروزلو	۲۳۸	۱۶۱	۷۱	۲۳۲
۲		علی‌یار کندی	۴۰,۳	۳۳,۵	۶,۸	۴۰,۳
۳		قشلاق	۱۵۶	۴۶	۱۱۰	۱۵۶
۴		نصیر کندی	۱۴۹	۹۴	۵۳	۱۴۷
۵		ملا شهاب الدین	۱۸,۸	۹,۵	۹,۳	۱۸,۸
۶		شیبلو	۳۸,۷	۲۴,۶	۱۳	۳۷,۶
۷		ممدیل	۴۴	۲۳	۲۰,۵	۴۳,۵
مجموع استان آذربایجان غربی						
۸	روستا های محدوده استان آذربایجان شرقی	قره خضر	۶۳	۳۴	۲۹	۶۳
۹		شریفلو	۱۶۶	۱۵۱	۱۵	۱۶۶
۱۰		آق کند قره خضر	۶۴	۲۷	۳۷	۶۴
۱۱		حسین آباد	۴۴۳	۳۱۹	۱۱۹	۴۳۸
۱۲		قره چال	۲۰۲	۱۶۸	۳۰	۱۹۸
۱۳		آروق	۳۴۲	۲۲۹	۱۰۷	۳۳۶
۱۴		قلعه جوق	۳۵	۳۵	۰	۳۵
۱۵		ملکان	۱۲	۱۲	۰	۱۲
۱۶		شرازول	۲۹	۲۳	۵,۵	۲۸,۵
۱۷		خان کندی	۲۵,۸	۸,۸	۱۵,۵	۲۴,۳
۱۸		بایقوت	۴۶	۱۵	۲۹,۵	۴۴,۵
۱۹		مبارک آباد	۴۲	۲۹	۱۳	۴۲
۲۰		دمیرچی	۱۸۸	۱۱۷	۷۱	۱۸۸
مجموع استان آذربایجان شرقی						
مجموع کل						

توضیحات:

- از کل اراضی RP حدود ۱۰٪ مجاز و ما بقی غیر مجاز است .
- در طی سالهای اخیر و حتی امسال توسعه باغات و اراضی در این مناطق وجود داشته است .
- این اراضی تحت شبکه زرینه رود نبوده و در طراحی اولیه و تعیین منابع و مصارف شبکه تعریف نشده است . عمدتاً این اراضی بلنداب بوده و در اثر توسعه اراضی مرتعی به دیم و دیم به اراضی آبی و اراضی آبی به کشت محصولات پر مصرف چغندر ، پیاز و یونجه توسعه داده شده است .

- عمر باغات بطور میانگین ۱۵ سال بوده ولی خیلی هم جدیداً احداث شده است خصوصاً بعضی از اهالی و حتی مدیران دنبال تدارک نیاز آبی بلند مدت برای این اراضی هستند تا از غافله سهم گیری رسمی و اخذ مجوز رسمی برای مناطق خود عقب نیافتند .
- اعمال سیاست گذاری و پیاده کردن کنترل اراضی با شکست مواجه شده است . کنترل برداشت های غیر مجاز چه بصورت مستقیم از کانال RP یا غیر مستقیم با شکست کامل مواجه شده است و بنظر نمیرسد با ایجاد ایستگاههای پمپاژ مجتمع باز توفیقی در این راه حاصل گردد اگر چه مدیران ارشد امیدوارانه حرف میزنند. تشکیل سیستم امور مشترکین ، تجهیز نقاط اندازه گیری ، مصرف بهینه و تغییر الگوی کشت عبارات زیبایی هستند که برای قانع کردن مدیران بالا دست و سراب گفته میشود ولی آیا آراء مردم داخل شبکه که با کمبود آب مواجه هستند را هم میتوان با این عبارات اخذ نمود و راضی کرد .
- برای طرح تجمیع ، ۸ ایستگاه پمپاژ در آذربایجانغربی و ۹ ایستگاه برای آذربایجانشرقی با تشکیل تشکل های آبران پیش بینی شده است (مشاوران مختلف برای آذربایجانشرقی و غربی همزمان و مستقل مطالعاتی داشته اند).
- حق آبه تحت سیستم حق آبه مصرفی سر دفاتر جمع در بعضی موارد ثبت و ضبط گردیده است .
- تا بحال یک ریال برای حق آبه از اهالی که برداشت کرده اند اخذ نشده است . حدود ۱۶ میلیون متر مکعب از RP برای حدود ۷۰۰ هکتار با راندمان برآوردی ۳۰٪ توسط ذینفعان برداشت میگردد (آمار موجود) که اگر چه به ۸۰٪ (۷۵ بارانی و ۹۰ قطره ای) ارتقاء یابد طرح قادر خواهد بود ۶ میلیون متر مکعب صرفه جویی نماید. این ارقام در روی کاغذ معقول و قابل دست یافتنی مینمایند ولی چیزی که در عمل اتفاق میافتد اکثر آب حفظ شده از تغییر راندمان ، به آب واقعی قابل وصول به دریاچه نرسیده و بخاطر معیوب بودن چرخه و کامل نبودن پازل کلی ، حصول نتایج عملی مورد تردید جدی است . لزوم برنامه ریزی دقیق و تدقیق اطلاعات وضع موجود و کار بروی جامعه شناسی روستایی از الزامات این طرح خواهد بود که توصیه میشود از طرف ستاد احیا بطور جدی پیگیری شود.